

G. SANNHETEN OM NARVIK

Den 9. april 1940 ble Narvik plutselig overfalt av et tysk ekspedisjonskorps under general D i e t l. Våre kystpanserskip "NORGE og "EDSVOLL" ble torpedert og senket og byen besatt i løpet av et par timer.

Jeg var den gang sjef for Nord-Hålogalands Infanteriregiment nr. 15 og forsvarssjef i Indre Ofoten. Regimentets standkvarter var Narvik, dets ekserserplass og mobiliseringsplass ELVEGÅRDSMOEN i BJERKVIK, ca. 15 km nord for NARVIK.

-o-

Mens general D i e t l besatte Narvik, gikk andre tyske styrker iland annetsteds på vår kyst, og det tok ikke mange dagene før tyskerne var i besittelse av våre viktigste kystbyer, ekserserplasser og militære depoter. Konge og regjering hadde forlatt Oslo og reist nordover.

Disse begivenheter var et voldsomt sjokk for nasjonen, som iløpet av kort tid hadde opplevd noe så utenkelig som krig, okkupasjon og totalt militært og statslig sammenbrudd.

-o-

Nasjonen var vettskremt og rasende:
Hvem har fått øsopp i dette?
"Forredere." - brølte noen.

Og parolen fenget. Den fløy over det hele land, og fikk en godbit i Narvik, "festningen" Narvik, "Norges Gibraltar" som jo ikke kunne være tatt på en morgenstund, hvis der ikke hadde vært skummelt forrederi med i spillet. - Ryktesmedene hadde store dager og ble dessverre støttet av min divisjon, som i et usannferdig kommunike betrodde mine landsmenn at jeg var en kjeltring. -

Men etter okkupasjonen ble begivenhetene i Narvik rettslig belyst ved Eidsivating Militære Lagmannsrett.

Dommen - som ble tiltrådt av Høyesterett 5. oktober 1948 - falt 13. mai 1947 og gikk enstemmig ut på frifinnelse for tiltalen om forrederi.

Av domspremissene kandette være av interesse:

"Tiltaltets disponering av sine avdelinger før strid om natten kan klændres, men situasjonen var så uredig og vanskelighetene så store på grunn av uværet og avdelingenes ringe styrke i forhold til områdets utstrækning, at retten ikke antar at straff kan komme til anvendelse. Om de faktiske forhold vises til den tidligere fremstilling. Dette gjelder også inngåelsen av "våpenhvilen". Den kan ikke i og for seg ansees rettsstridig. At han ikke gjorde noe for å etablere en demarkasjonslinje og ikke protestere mot tyskernes fremrykning m.v. som i tiltalebeslutningen omhandlet, kan ikke gjøre ham straffskyldig. Ethvert forsøk i nevnte retning måtte etter situasjonen ansees fruktesløst."

-

"Heller ikke finnes tiltalte straffskyldig for å ha latt seg ta til fange uten å gjøre tilbørig motstand. Vanskelighetene utviklet seg så hurtig, og overmakten var så stor at det ikke ville være rettfærdig å trekke ham til ansvar

-